

PUKINMÄEN - MALMIN KIERROS

Keskiaikainen Malmin kyläkunta sijaitsi Vantaanjoen itäpuolella, molemmin puolin nykyistä Longinojaa. Kyläkuntaan kuuluivat *Bocksbacka* (Pukinmäki), *Sonaby malm* ja *Stensböle* (Kivikko). Sonabystä muotoutuneen Malmin pohjoisena naapurikylänä oli *Staffansby* (Tapanila). *Malm* tarkoittaa metsäistä soraharjua. Etelässä naapurina oli Viikin kyläkuntaan kuuluva Västervikin kylä, josta Kustaa Vaasan aikana muodostettiin kuninkaankartanon alainen latokartano. Helsingin - Hämeenlinnan valtatie kulki ainakin noin vuodesta 1700 1930-luvulle *Latokartanontien* - *Kirkonkyläntien* linjassa Helsingin pitäjän kirkolle. Malmin hautausmaan kohdalla Hämeentiestä erkaantui Porvoontie, nykyään *Tattariharjuntie* ja *Vanha Porvoontie*. Malmi ja Pukinmäki liitettiin Helsinkiin 1.1.1946, johon asti Helsingin pitäjän hallinnollinen keskus oli Malmi.

- 1 Nisse Pederson af Boxbacka sai rälssiarvon eli verovapauden ratsupalveluvelvoitetta vastaan 1435. Kartanon nimi tuli Bockien suvulta. Nykyinen **Pukinmäen kartanon** päärakennus on 1800-luvun alkupuolelta ja vastapäinen asuinrakennus saman vuosisadan puolivälistä. **Entinen asemarakennus** v:lta 1934 on asuinkäytössä. Täällä junat alkoivat pysähtyä 1800-luvun loppuvuosina. Vantaanjoen ylitykseen valmistui **Suomen ensimmäinen rautatiesilta** 1862. Viereinen kerrostaloalue on 1980-luvulta.
- 2 **Villa Rosa** Isonpellontie 3 on 1910-luvulta.
- 3 **Vantaanjoen** ranta on kesäisin satakielen suosimaa laulualuetta. Rantapuiston pohjoispäässä on viljelypalstoja.
- 4 **Sinimetsässä** kasvaa pähkinäpensasta ja metsäruusua.
- 5 1900-luvun alkupuolen asumista edustavat mm. **Mikael Soinisen tie 10** sekä **Lustokuja 6-8**. Edellinen katu on saanut nimensä pukinmäkeläisen kasvatustieteilijä Mikael Soinisen (1860-1924) mukaan, joka piti rakennuksessa kokeilukoulua. Lustokujan ja Piek-supolun välimetsikössä on **Pukinmäen korkein kohta** on 34 metriä merenpinnasta.
- 6 **Närepuistossa** on jäänteitä ensimmäisen maailmansodan aikaisista Helsingin linnoitusvalleista. Huomaa myös silokallio.
- 7 Säveltien ja Melartinintien risteyskuten tuntumassa on **Jutilan huvilan** kiviäitä.
- 8 Monitoiminen **Pukinmäkitalo** valmistui 1985.
- 9 **Pukinmäen liikuntapuistoon** v. 1932 valmistunut hiekkakenttä oli Helsingin maalaiskunnan ensimmäinen urheilukenttä. Sen ja **Pukinmäenkaaren** välisestä ojasta voi löytää ojatädykettä, joka on Uudellamaalla uhanalainen kasvi.
- 10 Puiston alussa on "**Lasten kaupunki**" eli **Soinisen koulu**. Se valmistui 1997 Ilmari Lahdelman suunnittelemana.
- 11 **Malmin sairaalan** (Talvelantie 5). Vanhemmat funkkisrakennukset ovat 1930-luvulta.
- 12 **Malmin työväentalon** Takaniitynpolulla on piirtänyt August Virta. Rakennus valmistui 1940.
- 13 **Malmin kirkko** (Kunnantie 1) valmistui 1982 Kristian Gullichsenin piirustusten pohjalta.
- 14 **Solhem** on ruotsalainen nuorisoseurantalo vuodelta 1913. Mutkittävän **Kirkonkyläntien** miljöö muistuttaa, monien rakennusten purkamisesta ja kadun leventämisestä huolimatta, perinteisestä Malmista. Tunnistatko isot katupuut?
- 15 **Ylä-Malmin torilla** oleva **vaaleanpunainen puutalo** valmistui 1920-luvulla asuin- ja liikerakennukseksi. Nykyään se on nuorisotalo. Torin keskellä on Seppo Mannisen **Suihkukaivoveistos** vuodelta 1990.
- 16 **Kirkonkyläntie 2:n** tiilirakennus on entinen Elannon kauppa. Sen on suunnitellut Väinö Vähäkallio.
- 17 **Malmin vanha asemarakennus** on vuodelta 1933. Ensimmäinen rautatieliikennepaikka avattiin 1871. Sillan toisella puolella oleva **terminaalikansi** valmistui 1996 ja **nykyinen asema** 1985.
- 18 Malmin ensimmäinen suomalainen kansakoulu toimi Karviaistie 1:ssä, joka rakennus valmistui 1912.
- 19 **Malmitalo** valmistui 1994. Muista katsoa rakennuksen takana olevaa puistoa.
- 20 Ormusmäki on osa venäläistä I maailmansodan linnoitusjärjestelmää. Kalliolla on amfibioliittikiveä, joka rikastuttaa kasvivalikoimaa.
- 21 **Ormusmäentie 9** ja **Ormusmäenrinne 5** -talot ovat 1920-luvulta. *Mälle ei pääse pyörällä.*
- 22 **Longinoja** alkaa Tattarisuolta. Jokilaakso on Malmin maisemallinen keskus. (Vrt. kohde 25)
- 23 **Malmin** kansainvälinen **lentokenttä** vihittiin käyttöön 1938. Reittilennot siirtyivät nykyiselle paikalleen Helsinki-Vantaan lentoasemalle (Seutula) 1952. Funkslentoasemalla on kahvilla.
- 24 **Tattariharjunkuja** on osa Kuninkaantien Helsingin haarasta Vanhastakaupungista itään. Tiepohja on vähintäänkin 1700-luvulta.
- 25 **Sepänmäki** on vajaalla 600 asukkaallaan Helsingin pienin lähiö. Se valmistui 1960-luvun puolivälissä. Täälläkin on ensimmäisen maailmansodan aikaisia linnoituslaitteita.
- 26 **Malmin hautausmaan** pääportti vihittiin 1893, siunauskappeli 1923. Vainajia ja saattoväkeä tuotiin 1894-1954 myös junalla, jonka pistoraide kulki Malmin asemalta Longinojan laakson suoran raitin paikalla. Valtatie 4 ja 5 Lahteen kulki tässä hautausmaan kulman ympäri 1960-luvun puoliväliin asti.
- 27 **Starens Haga** -tilan päärakennus vuodelta 1839 on todennäköisesti Malmin vanhin rakennus. Se toimi kestiekievarina vuosisadan vaihteessa.
- 28 **Pehrsin tilan** päärakennus on 1800-luvun lopulta. Latokartanontien toisella puolella näkyy hieman vanhempia Örsiksen tilan rakennuksia. Latokartanontien ojan notkelmassa on säilynyt historiallinen **kivisilta**.
- 29 **Malmin ensimmäinen koulurakennus**, ruotsalainen kansakoulu vuodelta 1896, Latokartanontie 19 / Riikenkulma.
- 30 **Filpuksen tila** (josta Vilppulantie) tunnettiin viimeisen omistajan mukaan myös Långin tilana. Nykyinen päärakennus valmistui 1913.
- 31 **Strömsin tilan** päärakennus on 1900-luvun alusta. Sen vieressä on Brusaksen rakennuksia 1800-luvulta.
- Vanha **maantie** oli autoliikenteen käytössä 1960-luvun puoliväliin asti, jolloin Kehä I valmistui tältä osin.
- 32 Asterintie 1:n kohdalla on rauhoitettu **Mantsurian jalopähkinäpensas**. **Pukinmäenkaaren** pohjoispuoli oli Malmin teollisuuskorttelia 1930-70-luvuilla. Maatalouskonetehtaan funkkis-rakennus on suojeltu.
- 33 **Päiväkoti Pukinmäki** Maasalonpolku / Palsamipolku 10 on entinen asuinhuilu 1910-luvulta.
- 34 **Villa Björkbacken** Säveltäjän puiston rinteessä on vuosisadan vaihteesta. Talossa asui mm. kirjailijatar Ester Hällström, josta tuli tasavallan presidentin Ståhlbergin puoliso. Viereinen **Villa Öller**, on 1900-luvun alkuvuosilta, jossa on nykyisin päiväkoti **Nuotin** toimintaa
- 35 **Sunilanpuiston** keskellä on pieni lampi. Vanhin maininta Sonabystä eli Sunilasta on vuodelta 1417. Sonabyn laajat tilukset kattoivat aikoinaan Pukinmäen ja Malmin.